

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 703
Din 09.11.2016

Nr. dosar: 472/2016

Nr. petiție: 4146/07.07.2016

Petentă: ...

Reclamați:...

Arhiepiscopia Râmnicului
Patriarhia Română

Obiect: presupus comportament discriminatoriu

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

1.1.1.

1.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

1.2.1.

1.2.2. Arhiepiscopia Râmnicului, reprezentată prin Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Varsanufie, având sediul în Râmnicu Vâlcea, str. Arhiepiscopiei, nr. 1, Județul Vâlcea;

1.2.3. Patriarhia Română, Cancelaria Sfântului Sinod, cu sediul în Aleea Dealul Mitropoliei, nr. 25, Sector 4, București

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenta îl reclamă pe preotul paroh din comuna Golești întrucât a refuzat primirea contribuției pentru cele două locuri de veci din cimir având în vedere faptul că petenta a trecut la o altă religie, fiind adventist de ziua a șaptea.

2.2. Petenta mai reclama conținutul articolelor 39 și 40 Regulamentul pentru organizarea și funcționarea cimitirelor parohiale și mănăstirești din cuprinsul eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Prin adresa înregistrată sub nr. 4164/26.07.2016 a fost citată peteta, iar prin adresa nr. 4506/26.07.2016 au fost citate părțile reclamate, stabilindu-se termen pentru data de 23.08.2016

3.3. La termenul acordat s-a prezentat a treia parte reclamată, reprezentată de către avocat cu delegație la dosar.

3.4. Punctele de vedere formulate de către părțile reclamate au fost comunicate petentei fiind acordat un termen pentru a depune concluzii scrise.

3.5. Petenta a formulat concluzii scrise.

3.6. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4. Susținerile petentei

4.1.1. Petenta îl reclamă pe preotul paroh din comuna Golești întrucât a refuzat primirea contribuției pentru cele două locuri de veci din cimir având în vedere faptul că petenta a trecut la o altă religie, fiind adventist de ziua a șaptea.

4.1.2. Petenta mai reclama conținutul articolelor 39 și 40 Regulamentul pentru organizarea și funcționarea cimitirelor parohiale și mănăstirești din cuprinsul eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române.

4.1.3. Articolul 39 prevede faptul că în cimitirele ortodoxe pot fi înmormântați , cu aprobarea consiliului parohial, și credincioși neortodocși, dacă cultul de care au aparținut nu are cimitir propriu și dacă nu există cimitir communal. Înhumarea acestora se va face în parcele separate, stabilite de consiliul parohial. Art. 40 prevede "...Dacă unul dintre concesionarii unui loc a trecut de la cultul creștin ortodox la un alt cult, nu mai poate fi înmormântat între decedații ortodocși și pierde dreptul său de concesiune asupra acelui loc de înmormântare, iar la decesul său se va proceda potrivit prevederilor art. 39."

4.1.4. Petenta mai arată faptul că a formulat petiții adresate Arhiepiscopiei Râmnicului cu privire la situația sa, solicitările sale neprimind răspuns.

4.1.5. În fapt petenta a dorit să achite contribuția pentru cele două locuri de veci pe care le deține în cimitir. Preotul paroh a refuzat primirea contribuției afirmând că îi vor fi luate cele două locuri întrucât petenta este de altă religie și că nu poate fi îngropată în cimitir fără acordul arhiepiscopului.

4.1.6. Petenta arată faptul că în cimitir sunt îngropați părinții săi și un nepot. La data la care fuseseră atribuite locurile, tatăl petentei, veteran de război trecuse la o religie, respectiv la religia adventistă. În aceeași casă cu petenta locuiesc nora și nepoata petentei, aceasta din urmă fiind botezată în religia ortodoxă.

4.1.7. Petenta mai arată faptul că i-a fost atribuit un loc poziționat marginal. Petenta mai anexează copia certificatului de botez al nepoatei sale precum și copia chitanței care atesta plata contribuției pentru mormânt în anii precedenți.

4.1.8. Prin concluziile scrise formulate, petenta arată că nu se află în posesia unui act de concesiune întrucât niciunul dintre enoriașii parohiei nu a primit vreun exemplar însă a plătit cu bună credință, an de an concesiunea locurilor de veci.

4.1.9. Petenta mai arată faptul că anterior, a fost preot paroh, tatăl actualului preot paroh.

4.1.10. Petenta mai arată faptul că atât dumneai cât și nora sa (de religie ortodoxă) doresc să păstreze aceste locuri de veci în memoria rudelor lor îngropate acolo,

fiind dispuse să concesioneze sau să cumpere locurile respective, pentru a rămâne în cadrul familiei.

4.1.11. Cu privire la excepția tardivității, invocată de către cel de-al treilea reclamat, petenta solicită respingerea acesteia având în vedere că petiția fost transmisă înăuntrul termenului de un an (petiția a fost înregistrată în 07.07.2016 însă a fost transmisă la data de 06.07.2016).

4.1.12. Petenta mai arată faptul că nu a primit nici un fel de răspuns din partea Arhiepiscopiei. Arhiepiscopia mai susține și faptul că terenul a fost atribuit cu titlu gratuit tatălui petentei, fiind avută în vedere calitatea acestuia de veteran de război. Ulterior s-a permis să fie îngropați mama și nepotul petentei acest lucru nemaifiindu-l permis petentei.

4.1.13. Locurile de veci au fost atribuite familiei petentei anterior anului 2013, an în care, prin ordinul nr. 117/2013 emis de către Instituția Prefectului Vâlcea, terenul aferent cimitirului a fost atribuit în proprietate parohiei.

4.1.14. În final, petenta își manifestă disponibilitatea soluționării amiabile a prezentei cauze prin încheierea fie cu petenta, fie cu nora acesteia (de confesiune ortodoxă) a unui contract de concesiune/vânzare cumpărare pentru locurile de veci unde sunt înhumați părinții petentei și nepotul acesteia, locuri aflate pe ultima linie a cimitirului.

Sușinerile părților reclamate

Punctul de vedere formulat de către preotul paroh

4.2.1. Prin punctul de vedere formulat se arată faptul că Parohia este proprietarul cimitirului, administrarea făcându-se prin intermediul Consiliului Parohial. Persoanele fizice nu pot deveni astfel proprietari ai locurilor de veci însă pot primi un drept de folosință, concesiune, dat de către Consiliul Parohial în condițiile stabilite prin Regulamentul pentru organizarea și funcționarea cimitirelor parohiale și mănăstirești din cuprinsul eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române.

4.2.2. Legea nr. 489/2016 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, la art. 28 precizează faptul că unitățile locale ale cultelor pot avea și întreține, singure sau în asociere cu alte culte, cimitire confesionale pentru enoriașii lor. Cimitirele parohiale ca bunuri sacre, sunt insesizabile și imprescriptibile și nu pot fi înstrăinate, grevate sau sechestrare. Dreptul de concesiune nu poate fi vândut decât către titular, transmiterea acestuia putând fi făcută doar prin succesiune către soț sau rude până la gradul al IV-lea. Locurile de veci pot fi concesionate pe bază de act de concesiune încheiat pe termen limitat de 7 sau 25 de ani.

4.2.3. Contribuția bisericească benevolă se plătește anual de către enoriașii unei parohii și nu reprezintă act de concesionare și nici de întreținere a locului de veci, având doar rolul de susținere a personalului încadrat.

4.2.4. În evidențele parohiei Blidari nu figurează nici o adeverință de înhumare. Preotul paroh arată faptul că nu a eliberat nici o adeverință de înhumare, rezultând faptul că înmormântarea a avut loc înainte de numirea sa în parohie și fără a se respecta Statutul Juridic și Regulamentul pentru organizarea și funcționarea parohiale și mănăstirești din cuprinsul eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române. Adeverința de înhumare trebuia depusă în evidența parohiei.

4.2.5. Se mai arată că în speța de față nu este vorba de discriminare. În toate demersurile întreprinse au fost respectate prevederile HG 35/2008 privind recunoașterea Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

4.2.6. Se mai arată faptul că cimitirul nu este proprietate publică, aflându-se în proprietatea parohiei.

Punctul de vedere formulat de către Arhiepiscopia Râmnicului

4.3.1. Prin punctul de vedere formulat se solicită respingerea petiției. La data de 07.12.2015 s-a înregistrat la Cancelaria eparhială reclamația formulată de către petentă prin care reclamă refuzul preotului paroh de a încasa taxa aferentă concesionării celor două locuri de veci. Se mai arată faptul că i s-a răspuns petentei la data de 09.12.2015, în sensul adresării către Consiliul Parohial al Parohiei Blidari, având în vedere faptul că această unitate bisecească are personalitate juridică distinctă. Petenta nu s-a mai adresat Consiliul parohial. Conform art. 39 din Regulament înhumarea decedaților de altă confesiune se face numai cu aprobarea Consiliului parohial, în parcele separate.

4.3.2. Taxa pe care pretinde petenta că ar fi plătit-o, reprezintă o contribuție bănească benevolă pentru anul 2013 și nu o taxă aferentă unui contract de concesiune cu atât mai mult cu cât pentru înhumarea decedaților aparținând Parohiei Blidari nu s-a încheiat nici un contract de concesiune pentru care să se perceapă o taxă de concesiune.

4.3.3. Astfel nu se poate susține varianta petentei în sensul continuării concesionării locurilor de veci, amplasate pe ultima linie a cimitirului ordotox, locurile de veci fiind atribuite cu titlu gratuit, tatăl petentei fiind veteran de război.

Punctul de vedere formulat de către Patriarhia Română - Cancelaria Sfântului Sinod

4.4.1. Prin punctul de vedere formulat se arată faptul că Biserica Ortodoxă română este organizată ca patriarhie, calitate procesuală având „Patriarhia Română”.

4.4.2. Din cuprinsul sesizării nu rezultă motivul pentru care petenta apreciază ca fiind discriminatorii prevederile art. 39 și 40 din Regulamentul pentru organizarea și funcționarea parohiale și mănăstirești din cuprinsul eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române. Comportamentul preotului paroh nu reprezintă un argument în sensul caracterului discriminatoriu al prevederilor din Regulament ci doar conduita sa personală.

4.4.3. Având în vedere susținerile petentei potrivit cărora “în cursul anului trecut am dorit să achit către Sfânta Biserică, la fel ca în fiecare an, contribuția pentru cele două locuri de veci pe care le dețin în cimitir, se invocă excepția tardivității, fiind împlinit termenul prevăzut de art. 20 din OUG 137/2000. Petenta, prin petiție arată faptul că revine asupra adresei înaintate la data de 06.07.2015. Aceasta ar însemna că faptele reclamate ca fiind săvârșite de către preotul paroh ar fi avut loc înainte de data sesizării Arhiepiscopiei. În adresa adresată în decembrie Arhiepiscopiei se face referire la data anterioară a sesizării, respectiv 06.07.2015, fiind scurs termenul de un an.

4.4.4. Regulamentul a fost aprobat de către Sfântul Sinod la 23 decembrie 1977, fiind publicat în revista “Biserica Ortodoxă Română” în anul 1982.

4.4.5. Cu privire la prevederile Regulamentului se arată faptul că acestea sunt în concordanță cu prevederile art. 28, din Lega nr. 489/2006. Prevederile legale și regulamentare garantează exercitarea de către culte a două drepturi fundamentale, autonomia comunității religioase, ca element central al libertății de religie în dimensiunea sa colectivă și dreptul de proprietate.

4.4.6. Conform jurisprudenței CEDO autonomia comunității religioase se află în centrul libertății de religie garantate de art. 9 din Convenție. Când este vorba despre organizarea comunității religioase, art. 9 din Convenție trebuie interpretat în lumina art. 11 care protejează viața asociativă împotriva ingerințelor nejustificate al statului.

4.4.7. Sectorizarea confesională a cimitirelor este o tradiție veche în România, respectată inclusiv în timpul regimului comunist. Potrivit legislației existente, chiar în

cimitirele autorităților administrației publice locale există obligația sectorizării confesionale, potrivit art. 28, alin. 5, Legea 489/2006.

4.4.8. Potrivit art. 78 din statutul de organizare și funcționare al Bisericii Adventiste de Ziua a Saptea din România, cult de care petenta afirmă că aparține, "Bisericile și cimitirele sunt afectate exclusiv cultului".

4.4.9. Prin raportare la aceste prevederi, art. 39 și 40 din Regulament sunt mult mai permissive întrucât oferă posibilitatea înmormântării și pentru decedații de alt cult, posibilitate exclusă însă de statutul cultului petentei.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. **În fapt**, prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, petentul sesizează cu privire o potențială atitudine discriminatorie din partea reclamatelor, criteriul invocat de către petentă fiind acela al apartenenței la cultul adventist de ziua a saptea.

5.2. **În drept**, potrivit dispozițiilor **art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor**, care prevăd „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”. Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepției tardivității, excepție invocată de către partea reclamată.

5.3. Luând act de plângere precum și de obiectul acesteia, astfel cum este formulat, Colegiul urmează a **analiza excepția tardivității introducerii sesizării** la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. Corelativ circumstanțierii faptelor ratiōe temporis, Colegiul Director constată că, în speță, alegația săvârșirii faptelor de discriminare este strâns legată de un cumul de acte sau fapte ce s-au desfășurat pe parcursul unei perioade de timp. Colegiul director urmează a constata faptul că este vorba despre o faptă continuă, urmând a respinge excepția invocată.

5.4. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul director analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

5.5. O.G. nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

5.6. Pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească următoarele condiții: a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoge sau

omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile; b) existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare; c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege; d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop să nu fie adecvate și necesare.

5.7. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. 137/2000. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată anterior, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.8. Astfel, prin prevederile Constituției, respectiv ale art. 29, alin 3 precum și potrivit prevederilor Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, statul român garantează respectarea autonomiei cultelor, recunoscându-le acestora rolul spiritual, educațional, social-caritabil, cultural și de parteneriat social.

5.9. Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 448 din 7 aprilie 2011 a reținut, potrivit art. 29 alin. (3) din Legea fundamentală, *“Culte religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii”*, ceea ce demonstrează că legiuitorul constituant a înțeles, în aplicarea principiului autonomiei cultelor, să lase la latitudinea acestora stabilirea unor reglementări specifice în ce privește organizarea și funcționarea lor.

5.10. Față de aceste aspect, Colegiul director al CNCD reține dispozițiile Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, respectiv ale art. 28, alin. 1 care prevede *Unitățile locale ale cultelor pot avea și întreține, singure sau în asociere cu alte culte, cimitire confesionale pentru credincioșii lor. Cimitirele confesionale se administrează potrivit regulamentelor cultului deținător. Identitatea confesională a cimitirelor istorice este protejată de lege.*

5.11. Astfel, raportându-se la obiectul plângerii și la dispozițiile legale incidente, Colegiul director constată că plângerea nu este de competența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, conform atribuțiilor stabilite de O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. respingerea excepției tardivității;
2. nu pot fi reținute aspecte care intră sub incidența art.2 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;
3. o copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Motivată și tehnoredactată T.B./R.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.